

Ivo Dabelić *

ISSN 0469 - 6255
(225 - 228)

RIBOLOV NA OTOKU MLJETU TIJEKOM XVII. I XVIII. STOLJEĆA

FISHING ON THE ISLAND OF MLJET DURING 17. AND 18. CENTURY

UDK 639.2 (262.35) MLJET
Pregledni rad
Review

Sažetak

U ovom radu obrađuje se ribarstvo otoka Mljeta, posebno tijekom XVII. i XVIII. stoljeća na istočnom dijelu otoka.

U to vrijeme, zahvaljujući dobrom ulovu srdela i druge ribe, u uvalama i lukama istočnog dijela otoka dolazi do razvoja Korita u poluurbano naselje. U njega se trajno naseljava više dubrovačkih plemićkih i građanskih obitelji nakon ekonomske stagnacije Grada poslije velikog potresa iz 1667. godine, kao i više ribarskih obitelji i ribara s Elafita, Dubrovačkog primorja, okolice Stona, i drugih dalmatinskih otoka, jer svi oni u ulovu srdela i trgovini usoljenom ribom nalaze izvor zarade i mogućnost zaposlenja.

U uvjetima dobrog ulova i zarade naselje se širi i izgrađuje novim palačama s baroknim obilježjima, grade se novi samostani, a crkve uljepšavaju novim oltarima i naručenim slikama dubrovačkih majstora. U Korita se naseljava i zlatar Ivo Radmilli, a u naselju živi i djeluje više svećenika i kapelana, mljetskih kancelara i predstavnika konzularno-trgovačke službe Dubrovačke Republike.

Korisno je upoznati kako je Dubrovačka Republika svojim odlukama pravno regulirala pitanja iz oblasti ribolova na svom području, što nam može biti korisni putokaz u sadašnjosti i budućnosti.

Summary

Fishing on the eastern part of the island of Mljet during 17. and 18. century has been dealt in this paper.

At that time owing to good catch of anchovies and other fish in the small bays and ports on the eastern part of the island, Korita developed into semiurban settlement. Some aristocratis and middle class families from Dubrovnik due to economic stagnation in Dubrovnik after great earthquake in 1667 as well as some fishing families and fishers from Elafiti, Dubrovnik Littoral, surroundings of Ston and other Dalmatian islands settled in Korita permanently, because all of them found living and possibility of employment in the catch of anchovies and in the salted fish trade.

Under conditions of good catch and money making, the settlement spread and new palaces with baroque features and new monasteries were built. The churches were decorated with new alters and with ordered paintings made by Dubrovnik painters. The goldsmith Ivo Radmili also moved into Korita and a number of priests and curates, Mljet chancellors and Dubrovnik Republic consular trade representatives lived and worked in Korita.

It is useful to learn how Dubrovnik Republic through its decisions legally regulated the items related to the fishing in its area; this might also be a useful "course" in the present and future.

Uvod / Introduction

Za antičku palaču u Polačama na otoku Mljetu vezane su razne priče. F. Serafino Razzi, doktor teologije, - dominikanac, u svojoj knjizi "La storia di Raugia" tiskanoj u Lucci 1595. i Dubrovniku 1903., a nakon njega i Ignjat Đurđević, opat benediktinskog samostana sv. Marije s Jezera na Mljetu, u knjizi "D. Paulus Apostolus in mari, quod nunc Venetus sinus dicitus, naufragus, et Melitae Dalmatensis insule post naufragum hospes", Venetiis, 1730. godine, pišu da je palaču dao sagraditi Agezilaj (Agesilaus) iz Anazarba u Ciliciji sa sinom - pjesnikom Opijanom, kad ga je rimski car Septimije Sever (193 - 211) bio prognao na otok Mljet zato što mu se nije došao pokloniti kad se je oholi car slavodobitno vratio u Rim, nakon pobjede nad Partima.

Priča dalje kaže da je pjesnik Opijan, potaknut ljepotama Mljeta i **morem bogatim ribama i školjkama**, sastavio tu u progonstvu dvije didaktičko-retoričke poeme: *Halieutica* i *Cynegetica*, zbog kojih je oca mu i njega oslobodio progonstva Septimijev sin i nasljednik car Caracalla (211 - 217).¹ Štoviše kad je car Caracalla primio spjev, zajedno s borovom grančicom iz Velikog jezera, na kojoj su dolje izrasle školjke kamenice, a istodobno gore i ptica savila gnijezdo, naredio je da se ubuduće otok Mljet u Jadranskom moru neće smatrati mjestom za progonstvo, jer da je to pravi zemaljski raj.

U palači su se zacijelo u to vrijeme, kao i kasnije, u vrijeme kralja Odoakra i njegova "comes domesticorum-a" Pieriusa priređivale bogate **ribarske** i lovačke večere i gozbe, plesovi i pjesme, a bilo je i orgija, urota i intriga.²

* Mr. sci. Ivo Dabelić
Dubrovački muzej, Dubrovnik

4. Zaključak / Conclusion

I ovaj prilog potvrđuje staru istinu da su svi otočani živjeli i da će i ubuduće živjeti s morem i od mora. U razmatranom razdoblju lovili su ribu, a nastavili su je loviti i sljedećih desetljeća i stoljeća, nekad s većom, a nekad s manjom srećom, posebno srdele, jer im je riba glavna hrana kao i stalni izvor zarade.

Svjesni blagodati mora i potrebe razumnog iskorištavanja njegovog bogatstva; riba, školjaka i drugih živih organizama, otočani uvažavaju zakonsku regulativu u svezi sa cjelokupnom ribarskom problematikom. Oni su ujedno vrlo osjetljivi na prekomjerno izlovljavanje ribe i rakova, kao i na zagađivanje pomorskog akvatorija, jer im je more dio doma bez kojeg nema života na našim lijepim hrvatskim škvojima i otocima.

Bilješke / Notes

¹ Danas je postalo jasno da se radi o dvojici pjesnika Opijana i da je prvi Opijan iz Cilicije napisao "Halieutica" (u pet knjiga), posvećenih rimskom caru Marku Aureliju (161-180), a drugi pjesnik Opijan, sin Agezilaja iz Apameje u Siriji napisao je poemu "Cynegetica" kojim je stekao veliku milost kod cara Caracalle, oslobodio oca iz progonstva s otoka Mljeta i zaradio veliko bogatstvo. To navodi i velika Enciklopedia Italiana di scienza, lettere ed arti, Vol. XXV. Roma 1935.

M. Nikolanci, iznoseći kako su stari dubrovački pisci podržavali tradiciju da je Opijan iz Cilicije za svoga boravka na Mljetu pisao svoju poemu, kaže da se to "ne može dokazati, ali se ne može ni osporavati" jer da je pomorski ambijent Mljeta "mogao pružiti inspiraciju za jedno takvo djelo. Za razliku od Toma na Crnom moru gdje je Ovidije u jednom sivom i jednoličnom krajoliku morao provesti svoje progonstvo, otok Mljet je i Agezilaju i Opijanu pružao raskoš svoje prirode."

Ovo, kao i mišljenje drugih autora (K. Krile, B. Gušić, A. W. James, A. W. Mair, A. Westermann i dr.) pregledno i utemeljeno na izvorima iznosi Šime Županović u svom kapitalnom djelu, HRVATI I MORE, prva knjiga, ribarstvo, Zagreb, 1995. godina, str. 92 - 94.

² Ivo Dabelić, Mljet, povijest otoka od najstarijeg vremena do XV. stoljeća, Dubrovnik, 1987. godina, str. 42 - 48.

³ Josip Basioli, Sportski ribolov na Jadranu, Zagreb, 1978, str. 35-36.

⁴ Monumenta Ragusina, III. 88, 162, Zagreb, 1895. godina

⁵ Ivo Dabelić, nav. dj. str. 107 - 109.

⁶ B. Gušić i C. Fisković, Otok Mljet, naš novi Nacionalni park, Zagreb, 1958. godina, str. 35-36.

⁷ To su obitelji: Kazilari, Ribica, Škapić, Glasović, Zuzori, Kolendić, Čipiko i druge

⁸ Diversa Mljetske kancelarije, PAD

⁹ Diversa Mljetske kancelarije, PAD

¹⁰ Diversa Mljetske kancelarije, više svezaka, PAD

¹¹ Diversa Mljetske kancelarije, PAD

U Jadranu je prvi put upotrebjeno svjetlo za lov srdela 1524. kod Zadra.

¹² Diversa Mljetske kancelarije, PAD

¹³ Na zboru univerzije knez i suci su 3. kolovoza 1739. godine odredili za "birca" Babina Polja Vicka Šojku, za Korita Andriju Benkova i za Maranoviće Vicka Bašicu. Sljedeće godine za "birce" su određeni, za Babino Polje Ivan Vickov, za Maranoviće i Prožuru Vicko Bašica i za Korita Vicko Kralj.

Ovi "birci" su se birali sve do početka XIX. st., tj. pada Dubrovačke Republike. Tako je "birac" Babina polja za 1803. godinu Nikola Đurov Dabelić, a za gornja sela Nikola Vlahov Marković. (Diversa mljetske kancelarije, više svezaka)

Literatura / References

[1] B. Gušić i C. Fisković, OTOK MLJET, NAŠ NOVI NACIONALNI PARK, Zagreb, 1958.

[2] J. Basioli, Sportski ribolov na Jadranu, Zagreb, 1978.

[3] I. Dabelić, MLJET, povijest otoka od najstarijeg vremena do XV. stoljeća, Dubrovnik, 1987.

[4] Zbornik otoka Mljeta, Dubrovnik, 1989.

[5] Š. Županović, HRVATI I MORE, Ribarstvo, Zagreb, 1995.

[6] Mljet, priopćenja sa simpozija: "Prirodne značajke i društvena valorizacija otoka Mljeta, "Pomena - Mljet, 4.-10. rujna 1995., Zagreb, 1995.

[7] Arheološka istraživanja u Dubrovniku i dubrovačkom području, Znanstveni skup Dubrovnik, 1 - 4. listopada 1984. Zagreb, 1988.

Rukopis primljen: 27. 9. 1996.

MEDITERANSKA PLOVIDBA

KORČULA - HRVATSKA

DIREKCIJA - KORČULA

Telegram: Mediteranska Korčula

Telex: 27528 MEDKOR

Telefoni: 020 / 711-156

711-155

Telefax: 020 / 711-157

RASPOLAŽE SPECIJALNIM BRODOVIMA HLADNJAČAMA ZA PRIJEVOZ
LAKO POKVARLJIVIH TERETA PO SVIM MORIMA SVIJETA.

PREVOZI ROBU U SLOBODNOJ PLOVIDBI PO SVIM MORIMA SVIJETA

SUVREMENIM TRAJEKTOM ODRŽAVA VEZU KORČULA - KOPNO.